

NEFERICIȚII KURZI

de Cristian Ioanide

Stimați cititori,

“Nu-i pace sub măslin”. Așa suna titlul unui vechi film italian, de acum vreo cincizeci de ani. Și deși măslinul e un simbol al păcii, și deși numitul film italian nu era decât o subțirică farsă amoroasă, sub aceste cuvinte se ascunde atâta adevăr. Da, sub măslin n’a fost niciodată pace, pentru că nu-i era și nu i-e dat să fie.

În Orientul Apropiat și Mijlociu nu e zi de la Dumnezeu ca să nu se deschidă pe undeva focul. Ceea ce e însă deosebit de interesant este faptul că, deși focul acesta e zilnic și încrâncenat, el nu deslănțuie încă o conflagrație regională ‘generală’. Și nici nu se va deslănțui atâta vreme cât neamurile de acolo, care au oprimat Israelul, nu-și vor lua, rând pe rând, porția lor de pedeapsă.

Mai e ceva deosebit de interesant. Aceste pedepsiri nu vin chiar ‘din senin’. Ci înainte de pedepsirea finală a unui astfel de neam, are loc parcă o repetiție ‘în mic’ a pedepsirii respective. E cam ceea ce se întâmplă la teatru, atunci când înaintea premierei, a spectacolului de gală, are loc “repetiția cu costume”, menită să-i introducă pe actori în atmosfera primei încleștări totale cu publicul. Și e ca și cum Cel ce dirijează toate aceste destine ne-ar spune: Vedeti?! Eu nu fac nimic fără să vă previn!

În acest sens, acțiunile asupra Irakului sunt edificatoare. Mai întâi a avut loc Războiul de Golf, sub președinția bătrânului Bush. Mai apoi a venit invazia Irakului, sub Bush cel ‘tânăr’. Iar în ultima fază, cea apocaliptică, se va produce distrugerea definitivă a Irakului, de către o coalțiție internațională din care nu va lipsi un neam misterios și oropsit de multă vreme, cel al kurzilor.

Cu două săptămâni în urmă, Partidul Muncitorilor Kurzi (PKK), care este înregistrat oficial în Turcia, dar care are celule rebele și în nordul Irakului (unde locuiesc alți frați de-ai lor), a creat niște zgomotoase încleștări de forțe armate în zona graniței turco-irakiene, ucigând și răpind soldați mândri ai Aliotmanului. Populația Turciei este azi de 71 de milioane de locuitori. Dintre aceștia 14 până la 18 milioane sunt kurzi (niciodată nu s’a știut cu exactitate numărul lor real). Și ei trăiesc de milenii în extremitatea estică a peninsulei Anatolia, la nord de lacul Van.

Kurzii din Turcia reprezintă azi, aproape în întregime, un popor rural, pentru că legea turcă nu le dă voie să-și predea limba lor proprie în școli. De aceea cred că și partidul care-i reprezintă are o sonoritate atât de dejistă, fiind lipsit, probabil, de orice element intelectual.

Se spune că turcii îi urăsc de moarte pe kurzi. Ai putea crede că osmanlâii ‘foarte rafinați’ îi consideră pe aceștia ca pe o grupare de suboameni, ceva de genul negrilor din America de acum vreo sută de ani sau a evreilor germani din vremea lui Hitler. Dar nu asta e realitatea, ci ceva cu mult mai simplu și mai inuman. Savanții sociologi ne arată că, întotdeauna, pe același teritoriu, o minoritate care depășește 10% va fi urâtă de către majoritate. Și de aici, toate șicanele oficialităților de la Ankara revărsate asupra acestui neam care, de multă vreme, nu mai are nici o patrie, deși însumează încă 4.8 până la 6.6 milioane în Iran, 4 până la 6 milioane în Irak și 0.9 până la 2.8 milioane în Siria.

Dar de unde vine istoria acestui neam numeros atât de neubit de neamurile islamice?

Dintre toate grupurile etnice din lume, kurzii reprezintă pe cel mai larg care nu are un stat, o patrie. Potrivit istoricului William Westermann, “kurzii sunt cei care pot prezenta cele mai bune pretenții la puritatea rasială ... mai mult decât orice alt popor care locuiește în Europa” (1992). Și cu toate astea, în ultimele secole, dorința lor de a avea un stat independent a creat conflicte cu Turcia și Irakul. Kurzii sunt suniți (e adevărat, făcuți cam cu japca), dar cultura lor este diferită de cea a turcilor, perșilor și vecinilor lor arabi. Este o diferențiere de grup și asta creează un potențial conflict. Acest șir de conflicte se întinde pe o foarte lungă perioadă de timp.

Dorința de a avea un stat kurd a început să prindă contur în secolul trecut, atunci când președintele Woodrow Wilson (1856-1924) a promis kurzilor un stat suveran. Iar formarea acestuia urma să se împlinească prin Tratatul de la Sevres din 1920. Dar constituirea Republicii Turce, sub primul ei președinte Kemal Atatürk, a spulberat acest vis al kurzilor. Iar acesta a fost începutul lugului conflict turco-kurd.

În acea vreme, kurzii au încercat să stabilească un stat semi-independent al lor, “Regatul Kurdistanului”, dar care n’a dăinuit decât doi ani, între 1922 și 1924. Iar o altă răbufnire kurdă a avut loc în 1946, prin “Republica Mahabad”, care a existat de asemenea foarte puțin: 1 an.

În 1924, Turcia a creat o lege care interzicea folosirea limbii kurde în locurile publice, ceva de neimaginat în lumea civilizată.

Dar kurzii nu sunt numai în Turcia, ci și în Irak. Acolo conflictul cu populația majoritară a izbucnit în 1961. Când Saddam Husein a început cursa pentru puterea politică absolută (1969) a adoptat (în 1975) o politică de exterminare a kurzilor din țara sa. În următorii cincisprezece ani, armata irakiană a bombardat sistematic satele kurde și le-a supus atacului cu gaze toxice de luptă. Se estimează că peste 5,000 (!) de sate au fost supuse acestui tratament.

Motivul conflictelor continue ale kurzilor cu celelalte neamuri din zonă sunt de ordin cultural și economic.

În primul rând kurzii (ca și în cazul evreilor) pot revendica suveranitatea în teritoriile în care locuiesc ca fiind în această zonă cu peste 2000 de ani în urmă, deci cu mult înaintea arabilor și turcilor. Dar arabii și turcii au ignorat logica acestui argument istoric și s'au străduit cât au putut să-i îndepărteze pe kurzii de pe meleagurile lor strămoșești.

În al doilea rând, și probabil cel mai important, kurzii au deplină conștiință că ei sunt radical diferiți de turci și irakieni, din punct de vedere etnic. Ei vorbesc o limbă esențial diferită, și deși sunt musulmani (au fost convertiți cu forță) ca și ceilalți, au obiceiuri și reguli diferite. Din această cauză, guvernele turce au privit întotdeauna această specificitate ca pe o ... ofensă adusă statului.

Saddam Hussein credea că kurzii îi stăteau ... în cale chiar sub nasul său și îi considera ca pe o "jignire adusă gloriei arăbești". De aceea a și deslănțuit acel groznic genocid împotriva lor.

În al treilea rând, Kurdistanul, împărțit între Irak, Turcia, Iran și Siria, este deosebit de important din punct de vedere strategic pentru primele două. Pentru că acele zone conțin importante resurse de petrol și apă, bogății pe care Irakul și Turcia nu-și pot permite să le piardă.

După Războiul din Golf, Saddam Hussein i-a atacat din nou pe kurzii, iar Statele Unite au lansat Operațiunea *Provide Comfort* în Aprilie 1991, care a creat o zonă de siguranță pentru kurzii din Irak. Aceștia au fost capabili să aibă, în mică măsură, o autonomie în Irak și chiar alegeri libere în 19 Mai 1992. Dar asta nu i-a făcut nicicum să devină un stat independent.

Văzând cum kurzii din Irak au obținut alegeri libere, turcii s'au speriat cumplit și au scos în afara legii PKK care era partid parlamentar. Situația aceasta a dus astfel la un îndelung război civil care însă n'a tranșat lucrurile. Iar ostilitățile s'au încheiat printr-o declarație plină de înțelepciune orientală a prim-ministrului de atunci, Tansu Ciller: "Turcia nu are o problemă kurdă, ci una de terorism" (1994).

Statele Unite nu au avut până acum o poziție etică privind problema kurdă, ci numai una politică. În timpul operațiunii *Provide Comfort*, ele i-au ajutat pe kurzii din Irak, dar n'au făcut nimic pentru frații lor din Turcia. Și asta pentru că Turcia îi este un aliat NATO, și încă unul de nădejde. Așa că ...

Parlamentul de la Ankara a dat undă verde executivului să intervină împotriva rebelilor kurzii chiar în afara granițelor țării. Aceasta reflectă atmosfera din rândurile populației, care acuză atentatele derulate de PKK.

Comunitatea internațională își îndreaptă atenția către Ankara, în contextul creșterii prețului petrolului și a fricii de un nou front în Irak. Iar lumea se întreabă: va avea oare loc în nordul țării o ofensivă militară de proporții împotriva PKK-ului?

Trebuie totuși menționat că nicio țară europeană, de exemplu, nu ar accepta ca forțele sale de securitate să fie atacate de extremiști din țara învecinată. De aceea, pericolul unei intervenții militare turcești în Irak trebuie combătut atât de SUA, dar și de cabinetul de la Bagdad și de kurzii irakieni. Numai toți aceștia ar putea întoarce situația către o rezolvare pașnică. Dar oare va fi pace sub măslin?

Decizia parlamentului turc pune însă Washingtonul într-o situație delicată. O nouă intervenție militară în Irak ar fi dezastruoasă, având în vedere că SUA oricum au eșuat cu al lor concept de pacificare a Irakului. Pentru a nu aduce violențe într-o regiune cât de cât pașnică (nordul Irakului), americanii au ezitat să intervină ei înșiși împotriva PKK-ului, în ciuda unei promisiuni exact contrare făcute Turciei. Cu atât mai mult cu cât într-o confruntare directă ar sta față în față trupe turcești și miliții irakiano-kurde, antrenate și înarmate de SUA.

Pe de altă parte, relațiile diplomatice turco-americane nu sunt de câțiva vreme într-o tandrețe deplină. După ce Camera Reprezentanților (majoritate democrată) a votat pe 10 Octombrie un text care afirma că, la începutul secolului 20, în Imperiul Otoman s'a produs "un genocid" împotriva armenilor, au venit reacții foarte dure de la Ankara. Rezoluția impune termenul "genocid" pentru masacrul a peste un milion de armeni din Turcia (!), acțiune începută în anul 1915, și în text se cere ca diplomația americană să țină seama de acest fapt istoric, în relațiile ei de astăzi cu Turcia. Textul legislatorilor americani are toate șansele să fie votat în plenul Camerei, deși președintele și alți oficiali au atras atenția că o asemenea poziție are toate șansele să "altereze considerabil relațiile cu Turcia, un aliat crucial în sânul NATO și în războiul mondial contra terorismului". De aceea s'au opus adoptării acestei rezoluții secretarul de stat, Condoleezza Rice, și ministrul Apărării, Robert Gates, iar opt foști secretari de stat au trimis o scrisoare care îndemna la prudență.

Responsabilii turci au reacționat imediat și violent. Președintele Güll: "*Este inacceptabil ca națiunea turcă să fie acuzată de o crimă pe care n'a comis-o niciodată de-a lungul istoriei*". În semn de protest, Turcia și-a rechemat

ambasadorul de la Washington, s'a vorbit despre schimbarea statutului bazei militare de la Incirlik, pe unde tranzitează aprovizionarea trupelor americane din Irak, iar parlamentul turc a aprobat o eventuală intervenție militară în nordul Irakului, împotriva rebelilor kurzi, ceea ce ar însemna o ruptură deschisă cu Statele Unite. Asemenea decizii s'ar bucura și de sprijin popular – peste 80% dintre turci dezaprobă politica Statelor Unite în Irak. Rezoluția, determinată și de considerente de politică internă – a fost susținută în special de reprezentanții unor state (republicani și democrați la un loc) în care votul colectivității armenilor contează – e discutabilă și din punct de vedere istoric și al oportunității. Așa cum arăta Robert Gates, *“s-ar putea ca prețul acestei rezoluții să fie pierderea celui mai important aliat din Orientul Mijlociu”*. (Magdalena BOIANCIU - Un aliat pierdut).

Între timp Deutsche Welle anunță că, “situația la frontiera turco-irakiană amenință să ia proporțiile unui conflict armat în toată regula. Dacă militanții kurzi ai partidului de extremă stângă PKK caută războiul cu lumânarea, Turcia nu are voie să se lase provocată.

Cât timp însă se va mai abține Ankara să riposteze pe măsură la atacurile lansate de militanții kurzi de pe teritoriul irakian și cât de energic poate acționa guvernul de la Bagdad împotriva rebelilor kurzi, retrași într-un masiv muntos greu accesibil de la frontiera a trei state? Iată doar câteva din gravele întrebări pe care negocierile și înțelirile viitoare vor trebui să le spulbere”. (...)

“Casa Albă manifestă concomitent înțelegere față de scepticismul autorităților turce devreme ce amintitele promisiuni fuseseră făcute deja cu un an în urmă. Confuzia este însă deplină, fiindcă șeful guvernului irakian Nuri Maliki declarase deja că birourile militanților kurzi ar fi fost închise, iar activitățile PKK de pe teritoriul irakian fuseseră interzise. O zi mai târziu, președintele irakian Dschalal Talabani, de etnie kurdă, a dezmințit relatările potrivit cărora ar fi cerut liderilor turci extrădarea unor activiști PKK refugiați din Turcia în Irak. El a mai adăugat că, de altfel, capturarea unor lideri ai rebelilor kurzi este dificilă deoarece aceștia s'au retras în masivul Kandil, greu accesibil, situat la frontiera dintre Irak-Iran și Turcia.

Eforturile internaționale de dezamorsare a unui conflict care amenință să ia proporții se întetesc. Daniel Fried, secretar de stat în departamentul externelor, a declarat, referindu-se la negocierile în curs: *“Poate că nu trebuie să ne așteptăm la rezultate în proporție de 100%, dar trebuie să vedem că există eforturi de 100%. Există lucruri care pot fi făcute în zonă, iar autoritățile irakiene, pentru care suveranitatea țării este importantă, trebuie să acționeze”*.

Cartea istoricului William Westermann, “Kurzii - un popor fără patrie”, are o încheiere cu iz profetic. El scrie: “Fără un suport al unei națiuni puternice, precum Statele Unite, kurzii nu vor realiza, probabil, un stat independent. Ei nu au destulă putere militară ca să se lupte cu Turcia și Irakul fără un real suport. Irakienii și turcii nu vor renunța la teritorii cu bogății naturale importante pentru un popor care amenință modul lor de viață. De aceea vor continua lupta împotriva kurzilor. Kurzii nu au altă șansă decât să lupte până la sfârșit. E clar că viitorul arată pustiitor pentru kurzi”.

Și doar asupra acestei ultime fraze am serioase dubii.

Kurzii nu sunt pomeniți niciodată sub acest nume în literatura apocaliptică. Dar ar fi greu de presupus că ei, trăind în acea zonă de atâta vreme, să nu fie implicați în marile frământări care vor urma, adică, în cadrul acțiunii de pedepsire a neamurilor ce au oprimat Israelul.

Într'adevăr, “zona kurdă”, așa cum a fost definită ea în cadrul acestui editorial, apare indirect în Cartea lui Ieremia, în cuprinsul profeției privind Irakul. Profeția respectivă reprezintă cea mai dramatică imagine din acel pachet de viziuni ce se referă la neamurile din Orientul Apropiat și Mijlociu. “Babilonul” urmează să fie distrus în totalitate: ***Sabia împotriva Haldeilor! zice Domnul, împotriva locuitorilor Babilonului, împotriva căpeteniilor și înțelepților lui! Sabia împotriva proorocilor minciunii, ca să ajungă ca niște oameni fără minte! Sabia împotriva vitejilor lui, ca să rămână încremeniți! (...) Seceta peste apele lui, ca să sece! Căci este o țară de idoli și au înnebunit cu idolii lor. De aceea fiarele pustiei se vor așeza acolo împreună cu șacalii și struții vor locui acolo; nu va mai fi locuit niciodată, ci veșnic va rămâne nelocuit. Ca și Sodoma și Gomora și cetățile vecine pe care le-a nimicit Dumnezeu, zice Domnul, așa nu va mai fi locuit nici el și nimeni nu se va mai așeza acolo.***

Dar cine vor fi ‘artizanii’ acestei teribile distrugerii?

E vorba de o coaliție, așa cum ni se precizează în cadrul aceleiași profeții: *pătrundeți din toate părțile în Babilon!*

În acest sens va fi o direcție de atac dinspre nordul Irakului: *iată, vine un popor de la miazănoapte*. Dar năvălitorul acesta va avea un sprijin foarte puternic de la Vest: *iată, vrăjmașul se suie ca un leu, de pe malurile îngâmfate ale Iordanului împotriva locuinței tale tari*. Deci, dinspre Israel.

Expresia “malurile îngâmfate” poartă astăzi, în special pentru lumea creștină, o conotație negativă. Dar eruditul C.F. Keil o interpretează, într'un sens vechi-testamental, ca: “de pe malurile purtătoare de glorie ale Iordanului”. Ceea ce e cu totul altceva.

În fine, o altă direcție de atac va fi dinspre Nord-Est, dinspre Iran: *Pregătiți împotriva lui (Babilonului, n.n.) pe neamuri, pe împărății Mediei, pe cămăuitorii lui și pe toate căpeteniile lui și toată țara sub stăpânirea lor!*

Potrivit profesorului Vladimir Minorsky (1877-1966) (London's School of Oriental Studies), un savant desăvârșit în

cultură persană, termenul "Media" se referă la kurzii din nord-vestul Iranului.

Deci, cine sunt atacatorii ce vor veni din cele trei direcții?

Din cele expuse până acum devine clar că expresia "poporul de la miazănoapte" îi reprezintă pe kurzi, urmașii mezilor și foștii stăpânitori ai unui mare imperiu din Antichitate. Această idee este întărită de o precizare din cadrul aceleiași profeții: pregătiți neamurile împotriva lui (Babilonului, n.n.), *chemați împotriva lui împărățiile Araratului, Miniului și Așchenazului!*, în care toate cele trei locații apar la Nord de lacul Van, în estul Turciei, deci, în zona kurdă.

Atacatorul, care are punctul de plecare pe malul Iordanului, nu poate fi decât Israelul. Numai că, în textul lui Ieremia mai apare un invadator, care pare să nu se fi născut încă la data profeției. El vine de departe și pare a fi deosebit de puternic: *un neam mare și niște împărați puternici se ridică de la marginile pământului.*

Tot într-o profeție lansată contra Babilonului, dar figurând în Cartea lui Isaia, găsim o frază foarte asemănătoare ca sens: *ei vin dintr-o țară depărtată, de la marginea cerurilor.*

Cine ar putea fi acest puternic și îndepărtat invadator?

Textul din cartea lui Ieremia pare să ne dea răspunsul la această întrebare. E vorba de una dintre puterile mondiale ale vremurilor din urmă, căreia îi pasă de Israel: *"Cei din pământul depărtat, gândiți-vă la Domnul și Ierusalimul să fie în inimile voastre!"* Sună precum cornul lui David din Psalmul 122: *Rugați-vă pentru pacea Ierusalimului! (...) Din pricina fraților și prietenilor mei, doresc pacea în sânul tău. Din pricina Casei Domnului, Dumnezeului nostru.*

De aceea mă gândesc că acest năvălitor nu poate fi altul decât Statele Unite, aliatul cel mai conștient și statonic al Israelului.

În fine, în Cartea lui Isaia mai apare un aliat al kurzilor care este îndemnat să se arunce asupra Irakului dinspre Sud, făcând astfel ca încercuirea "Babilonului" să fie completă. E vorba de zona arabizată a Iranului, Kuzestanul sau anticul Elam, care la acea oră va fi, probabil, sub un control internațional. Profeția este intitulată "asupra pustiei mării", expresie pe care Profesorul C.F. Keil o identifică cu Irakul. Ideea este că "marea", în simbolistica biblică, reprezintă tradițional "neamurile" (ne-evreii), iar "pustia", culmea unei atitudini sfidătoare la adresa lui Dumnezeu. Și iată și îndemnul: *"Sue-te, Elamule! Impresoară, Mediol! Căci fac să înceteze toate oftările lor"* (kurzilor, n.n.), zice Domnul.

Să încercăm acum să creem un scenariu al distrugerii "Babilonului" viitor. Încercarea "însămânțării" democrației pe pământ ismaelit se arată de pe acum sortită eșecului. Așa că e foarte probabil că SUA își va retrage cândva trupele din Irak, care se va întări militaricește, amenințând balistic Ierusalimul. Satele Unite nu vor permite ca această amenințare să se concretizeze și, împreună cu armata israeliană vor trece la un atac terestru și aerian dinspre Vest. Dinspre Sud, Kuzestanul aflat sub ocupație internațională (*imi voi așeza scaunul de domnie în Elam*) va servi probabil ca rampă de lansare a unor trupe aliate. În fine, Kurdistanul Iranian (compus din provinciile Azerbaidjanul de vest, Kurdistan, Ilam și Lorestan) va ataca Irakul dinspre Est, provocând astfel o insurecție a kurzilor din Turcia și nodul Irakului.

O întrebare finală asupra acestei probleme kurde: unde este temeiul scriptural al unei insurecții generale a acestui popor fără patrie?

Această idee cred că apare din Cartea lui Isaia unde este desvăluit idealismul acestui popor în căutarea patriei pierdute: *lată, ațăț împotriva lor* (irakienilor, n.n.) *pe Mezi, care nu se uită la argint și nu poftesc aurul.*

Și, în sfârșit, o ultimă întrebare privind starea Irakului post-invăzie: Chiar va fi distrus nuclear "Babilonul", din moment ce este comparat cu Sodoma și Gomora?

Două dintre zonele Islamului sunt amenințate cu soarta Sodomei și Gomorii în Cartea lui Ieremia și anume: Edomul (partea sudică a Iordaniei) și Babilonul (Irakul). În urma vechilor cetăți blestemate a rămas Marea Moartă, un lac fără viață 'bogat' în sare și pucioasă. Ne-am fi așteptat, deci, ca și în urma Irakului și Iordaniei de sud să rămână ceva asemănător. Și totuși ...

Și totuși, în frazele absolute identice suntem anuțați că: *"voi pune peste ei pe acela pe care l-am ales. Căci cine este ca Mine? Cine-Mi va porunci? Și care căpetenie Îmi va sta împotriva?"*

Deci, deși *Babilonul va ajunge un morman de dărâmbături, o vizuină de șacali, un pustiu și o batjocură și nu va mai avea locuitori*, el nu își va pierde, probabil, bogățiile petroliere, care vor rămâne exploatabile de către un organism internațional.

Cam aceasta cred că s'ar putea întâmpla din înclășterea nefericiților kurzi cu preamândrul Babilon.
